

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Навчально-науковий інститут менеджменту та психології
Кафедра педагогіки, адміністрування і соціальної роботи освіти

Г. М. Тимошко

Робоча програма навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма «Педагогіка вищої школи»

*Навчальна дисципліна «Теорія і практика вищої професійної освіти в
Україні»*

Київ 2019

Рецензенти:

Л.М.Завацька, кандидат педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка;

Н.О.Приходькіна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, адміністрування і соціальної роботи Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО "Університет менеджменту освіти" НАПН України.

Тимошко Г.М.

Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: робоча прогр. навч. дисц. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи». Київ: ДЗВО «Ун-т менедж. освіти», 2019. 18 с.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки, адміністрування і соціальної роботи Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол №11 від 22 травня 2019 р.)

*Схвалено вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 5 від 13 червня 2019 р.)*

© Г.М.Тимошко, 2019

© ДЗВО "Університет менеджменту освіти", 2019

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова
		Рік підготовки 2
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: Освітні, педагогічні науки Освітньо-наукова програма: «Педагогіка вищої школи»	Семестр
		1-4
		Лекції
		8
		Практичні заняття
		10
		Самостійна робота
		102
Індивідуальні завдання		
Творчі завдання		
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Вид контролю – іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 15%:85%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є поглиблення знань магістрантів з сучасної теорії та практики організації управління і державного регулювання освітньої діяльності в Україні, загальних принципів суспільного поділу праці в Україні, нормативно-правових документів сфери освіти.

Основними завданнями дисципліни є надання магістрантам базових знань щодо: нормативно-правової бази сфери освіти; управління системою вищої освіти; усвідомлення системи стандартів освіти та державному регулюванню професійної освітньої діяльності; теоретичних та практичних питань вищої професійної освіти. Усвідомлення сучасного стану вищої (професійної) освіти в Україні, яка визначає вектори її розвитку та окреслює найбільш проблемні аспекти функціонування вітчизняної системи вищої професійної (педагогічної) освіти з огляду на декларування її стратегічним напрямом поступового узгодження із міжнародними вимогами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні» студенти мають набути певних **загальних компетентностей** :

Аналіз та синтез. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Системність мислення. Здатність поєднання нових знань з отриманим досвідом, вміння працювати автономно. Здатність до пошуку та диференціації інформації з освоєння нових методів дослідження.

Креативність мислення. Здатність генерувати нові ідеї та пристосовуватися до мінливих умов середовища, ініціативність.

Командна робота. Здатність розвивати свій загальнокультурний та професійний рівень. Здатність працювати в міждисциплінарній команді. Здатність до публічних, ділових та наукових комунікацій. Здатність до критики та самокритики. Здатність спілкуватися з експертами з інших галузей. Здатність працювати в міжнародному середовищі.

Комунікаційні навички. Навички усного та письмового спілкування рідною мовою, володіння іноземною мовою, культура мовлення, навички наукового письма, вміння спілкуватися з непрофесіоналами галузі тощо.

Презентаційні навички. Вміння провести презентацію з метою популяризації певних ідей, власних наробіток.

Етичні установки. Здатність дотримуватися загальних етичних норм, розуміння культур та традицій інших країн, вміння спілкуватися з урахуванням відмінностей та впливу культури інших, уміння працювати в міжнародному контексті.

В процесі вивчення навчальної дисципліни студенти мають набути також певних **фахових компетентностей** :

Знання та уміння. Знання основних державних регуляторів організації діяльності навчальних закладів системи освіти України. Знання теоретико-методологічних основ здійснення управлінської діяльності. Здатність професійно забезпечувати розвиток навчального закладу та успішність його позиціонування на ринку освітніх послуг і ринку праці.

Уміння. Здатність до створення продуктів навчального та навчально-методичного спрямування. Здатність до підготовки та проведення на високому методологічному, дидактичному та методичному рівнях різних видів навчальних занять. Здатність до створення методичного забезпечення для організації практики студентів. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до зміни своєї професійної діяльності та професійного розвитку.

Комунікація. Здатність спілкуватися усно і письмово рідною мовою. Здатність спілкуватися іноземною мовою (іноземними мовами). Здатність до публічних, ділових і наукових комунікацій.

Автономія і відповідальність. Здатність до абстрактного мислення. Здатність самостійно здобувати та використовувати нові знання, уміння.

Здатність генерувати нові ідеї.

Знати основні завдання, категорії розвитку вищої школи, сучасні наукові підходи у системі вищої школи. Знати історичні етапи в розвитку вищої освіти за кордоном і в Україні, тенденції розвитку вищої освіти в сучасній Україні.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного, інтелектуального та культурного розвитку держави.

Тема 1. Стратегічні завдання закладів вищої освіти на сучасному етапі становлення України, як незалежної Європейської держави.

Модернізація освітньої діяльності в контексті європейських вимог. Побудова системи освіти України в контексті вимог і можливостей ХХІ століття. Реформування вищої освіти, зміна її статусу у створенні Європейського простору вищої освіти. Роль освіти у розвитку партнерства України з іншими державами. Цілі та цінності державної політики в галузі освіти. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку вищої освіти. Стратегічне завдання інтеграції України у європейський простір - співпраця з Європейським союзом.

Тема 2. Вища освіта України : мета та основні завдання у контексті вимог Болонського процесу

Становлення національної системи вищої освіти. Принципи і методи адаптації європейської системи вищої освіти у вищу освіту України. Основні шляхи здійснення модернізації вищої освіти України в контексті вимог Болонського процесу. Формування інноваційного освітнього середовища у ЗВО України. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у вищу освіту України.

Тема 3. Розвиток освіти в Україні в контексті глобалізації

Досягнення світової системи освіти. Тенденції розвитку освіти у світі і Україні. Процес глобалізації як конвергенція принципів засад освітньої політики. Головні аспекти впливу глобалізації на розвиток освітніх процесів: політичний, економічний, культурний. Болонський процес і його реалізація в освіті України.

Змістовий модуль 2. Державне регулювання професійної діяльності в системі вищої освіти

Тема 4. Нормативно – правова база забезпечення професійної діяльності працівників

Загальні принципи суспільного поділу праці в Україні. Позиціонування фахівця у суспільному поділі праці. Система нормативно – правових актів, що регулюють управління трудовими ресурсами, в тому числі у сфері освіти. Питання про освіту в Конституції України, Кодекси Законів «Про освіту», «Про вищу освіту», про зміни у Законі «Про вищу освіту». Указ президента України «Про національну доктрину розвитку освіти», «Про оплату праці» та інші. Система нормативних документів сфери праці: кваліфікаційні характеристики та посадові інструкції.

Тема 5. Державне регулювання професійної діяльності закладу вищої освіти

Система державного управління і регулювання освітньої діяльності закладів вищої освіти. Управління вищою освітою регіональними органами влади. Нормативні документи і стандарти в регіональному та вузівському управлінні системою вищої освіти. Система нормативних документів сфери освіти: система стандартів вищої освіти. Система нормативних документів сфери освіти: організація освітнього процесу у ЗВО. Організація навчально–методичної роботи у закладі вищої освіти. Основи інноваційних професійних технологій. Система нормативних документів сфери освіти: управління системою вищої освіти.

Тема 6. Шляхи та засоби підвищення ефективності вищої освіти в Україні.

Аналіз методів визначення ефективності освіти. Перехід на співставлену із світовою системою показників якості та стандартів професійної підготовки. Розвиток варіативності і доступності освітніх послуг вищої школи. Механізми систематичного оновлення і забезпечення гнучкості змісту освіти на всіх рівнях підготовки спеціаліста. Економічна та соціальна компоненти ефективності методик підвищення конкурентноздатності освітніх послуг.

Тема 7. Управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти

Ефективний менеджмент в діяльності закладів вищої освіти. Позиціонування ефективності управління закладом вищої освіти. Управління процесом підвищення ефективності підготовки фахівців у ЗВО. Перспективи вдосконалення управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	Усього	у тому числі			
		л	прак.	с/р	
Змістовий модуль 1.					
Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного, інтелектуального та культурного розвитку держави					
Тема 1.	Стратегічні завдання ЗВО на сучасному етапі становлення України, як незалежної Європейської держави	15	2		13
Тема 2.	Вища освіта України : мета та основні завдання у контексті вимог Болонського процесу	24	2		22
Тема 3.	Розвиток освіти в Україні в контексті глобалізації	20		2	18
Змістовий модуль 2.					
Державне регулювання професійної діяльності в системі вищої освіти					
Тема 4.	Нормативно–правова база забезпечення професійної діяльності працівників	22		2	20
Тема 5.	Державне регулювання професійної діяльності закладу вищої освіти	10		2	8
Тема 6.	Шляхи та засоби підвищення ефективності вищої освіти в Україні	15	2	2	11
Тема 7.	Управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти	14	2	2	10
Разом		120	8	10	102

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стратегічні завдання ЗВО на сучасному етапі становлення України, як незалежної Європейської держави	2
2	Вища освіта України: мета та основні завдання у контексті вимог Болонського процесу	2
3	Шляхи та засоби підвищення ефективності вищої освіти в Україні	2
4	Управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти	2

Плани лекційних занять

Тема 1. Стратегічні завдання закладів вищої освіти на сучасному етапі становлення України, як незалежної Європейської держави

1. Модернізація освітньої діяльності в контексті європейських вимог. Побудова систему освіти України в контексті вимог і можливостей ХХІ століття.
2. Реформування вищої освіти, зміна її статусу у створенні Європейського простору вищої освіти.
3. Роль освіти у розвитку партнерства України з іншими державами.
4. Цілі та цінності державної політики в галузі освіти. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку вищої освіти .

5. Стратегічне завдання інтеграції України у європейський простір - співпраця з Європейським союзом.

Тема 2. Вища освіта України: мета та основні завдання у контексті вимог Болонського процесу

1. Становлення національної системи вищої освіти. Принципи і методи адаптації європейської системи вищої освіти у вищу освіту України.
2. Основні шляхи здійснення модернізації вищої освіти України в контексті вимог Болонського процесу.
3. Формування інноваційного освітнього середовища у ЗВО України.
4. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у вищу освіту України.

Тема 3. Шляхи та засоби підвищення ефективності вищої освіти в Україні.

1. Аналіз методів визначення ефективності освіти.
2. Перехід на співставленні із світовою системою показників якості та стандартів професійної підготовки.
3. Розвиток варіативності і доступності освітянських послуг вищої школи.
4. Механізми систематичного оновлення і забезпечення гнучкості змісту освіти на всіх рівнях підготовки спеціаліста.
5. Економічна та соціальна компоненти ефективності методик підвищення конкурентоздатності освітянських послуг.

Тема 4. Управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти

1. Ефективний менеджмент в діяльності закладів вищої освіти.
2. Позиціонування ефективності управління закладом вищої освіти.
3. Управління процесом підвищення ефективності підготовки фахівців у ЗВО.
4. Перспективи вдосконалення управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти.

6. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Форма контролю	Кіл. год.
1	Розвиток освіти в Україні в контексті глобалізації	Досягнення світової системи освіти. Тенденції розвитку освіти у світі і Україні. Процес глобалізації як конвергенція принципових засад освітньої політики. Головні аспекти впливу глобалізації на розвиток освітніх процесів: політичний, економічний, культурний. Болонський процес і його реалізація в освіті України.	Оцінювання виступів із реферативними повідомленнями та участі у групових дискусіях.	2
2	Нормативно-правова база забезпечення професійної діяльності	Загальні принципи суспільного поділу праці в Україні. Позиціонування фахівця у суспільному поділі праці. Система нормативно – правових	Оцінювання результатів роботи в групах та виконання ситуаційних завдань.	2

	працівників	актів, що регулюють управління трудовими ресурсами, в тому числі у сфері освіти. Питання про освіту в Конституції України, Кодекси Законів «Про освіту», «Про вищу освіту», про зміни у Законі «Про вищу освіту». Указ президента України «Про національну доктрину розвитку освіти», «Про оплату праці» та інші. Система нормативних документів сфери праці: кваліфікаційні характеристики та посадові інструкції.		
3	Державне регулювання професійної діяльності закладу вищої освіти	Система державного управління і регулювання освітньої діяльності закладів вищої освіти. Управління вищою освітою регіональними органами влади. Нормативні документи і стандарти в регіональному та внутрівузівському управлінні системою вищої освіти. Система нормативних документів сфери освіти: система стандартів вищої освіти. Система нормативних документів сфери освіти: організація навчально-виховного процесу у ЗВО. Організація навчально-методичної роботи у закладі вищої освіти. Основи інноваційних професійних технології. Система нормативних документів сфери освіти: управління системою вищої освіти.	Оцінювання виступів із реферативними повідомленнями та участі у групових дискусіях.	2
4	Шляхи та засоби підвищення ефективності вищої освіти в Україні	Аналіз методів визначення ефективності освіти. Перехід на співставлену із світовою системою показників якості та стандартів професійної підготовки. Розвиток варіативності і доступності освітянських послуг вищої школи. Механізми систематичного оновлення і забезпечення гнучкості змісту освіти на всіх рівнях підготовки спеціаліста. Економічна та соціальна компоненти ефективності методик підвищення конкурентноздатності освітянської послуги.	Оцінювання результатів роботи в групах та виконання ситуаційних завдань.	2

5	Управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти	Ефективний менеджмент в діяльності закладів вищої освіти. Позичування ефективності управління закладом вищої освіти. Управління процесом підвищення ефективності підготовки фахівців у ЗВО. Перспективи вдосконалення управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти.	Оцінювання виступів із реферативними повідомленнями та участі у групових дискусіях.	2
Разом			10	

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Кіл. год.
1	Стратегічні завдання ЗВО на сучасному етапі становлення України, як незалежної Європейської держави	13
2	Вища освіта України : мета та основні завдання у контексті вимог Болонського процесу	22
3	Розвиток освіти в Україні в контексті глобалізації	18
4	Нормативно–правова база забезпечення професійної діяльності працівників	20
5	Державне регулювання професійної діяльності закладу вищої освіти	8
6	Шляхи та засоби підвищення ефективності вищої освіти в Україні	11
7	Управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти	10
Разом		102

Перелік питань для самостійної роботи

Тема 1. Стратегічні завдання ЗВО на сучасному етапі становлення України, як незалежної Європейської держави

Перелік питань для самостійної роботи:

1. Передумови створення Європейського простору вищої освіти.
2. Основні засади реформування вищої освіти в Україні.
3. Особливості державної політики в галузі освіти .
4. Стратегічні завдання інтеграції України у європейський освітній простір.

Тема 2. Вища освіта України: мета та основні завдання у контексті вимог Болонського процесу

Перелік питань для самостійної роботи:

1. Тенденції розвитку національної системи вищої освіти.
2. Принципи і методи адаптації європейської системи вищої освіти у вищу освіту України.
3. Особливості модернізації вищої освіти України в контексті вимог Болонського процесу.
4. Формування інноваційного освітнього середовища у ЗВО України.
5. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у вищу освіту України.

Тема 3. Розвиток освіти в Україні в контексті глобалізації

Перелік питань для самостійної роботи:

1. Досягнення світової системи освіти.
2. Сутність процесу глобалізації в освітній політиці.
3. Головні аспекти впливу глобалізації на розвиток освітніх процесів: політичний, економічний, культурний.
4. Реалізація основних засад Болонського процесу в освіті України.

Тема 4. Нормативно–правова база забезпечення професійної діяльності працівників

Перелік питань для самостійної роботи:

1. Суспільний поділ праці, його сутність. Підходи до визначення. Загальні принципи суспільного поділу праці в Україні.
2. Види та структура суспільного поділу праці. Основні ознаки, що зумовлюють розбіжності у змісті та характері праці.
3. Класифікація суспільного поділу праці. Основні організаційно - економічні форми реалізації суспільного поділу праці.
4. Система нормативних документів сфери праці: кваліфікаційні характеристики та посадові інструкції.

Тема 5. Державне регулювання професійної діяльності закладу вищої освіти

Перелік питань для самостійної роботи:

1. Державне регулювання освітньої діяльності.
2. Положення про державний заклад вищої освіти.
3. Державне замовлення на підготовку фахівців.
4. Положення про приватний заклад вищої освіти..
5. Ліцензія на право надання освітніх послуг.
6. Ліцензування закладів вищої освіти.
7. Акредитація закладів вищої освіти.
8. Моніторинг якості вищої освіти.
9. Показники якості вищої освіти.
10. Рейтинг закладів вищої освіти.

Тема 6. Шляхи та засоби підвищення ефективності вищої освіти в Україні

Перелік питань для самостійної роботи:

1. Варіативності і доступності освітнянських послуг вищої школи.
2. Механізми систематичного оновлення підготовки спеціаліста в системі вищої освіти.
3. Економічна та соціальна компоненти ефективності підвищення конкурентноздатності освітнянської послуги.
4. Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти III і IV рівні акредитації.

Тема 7. Управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти

Перелік питань для самостійної роботи:

1. Ефективний менеджмент в діяльності закладів вищої освіти.
2. Позиціонування ефективності управління закладом вищої освіти.
3. Управління процесом підвищення ефективності підготовки фахівців у ЗВО.
4. Перспективи вдосконалення управління якістю освітніх послуг в системі вищої освіти.

5. Система нормативних документів сфери освіти: управління системою вищої освіти. Закон України “Про вищу освіту” про особливості функціонування і керівництва закладами вищої освіти України.

6. Контроль за діяльністю ЗВО з боку Міністерства освіти і науки України. Примірний Статут закладу вищої освіти.

7. Учасники навчально-виховного процесу, їх обов’язки і права.

8. Управління закладами вищої освіти. Організаційна структура закладу вищої освіти.

9. Положення про студентське самоуправління у закладах вищої освіти.

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Підготовка інформацій з питань нормативно-правових актів «Про Освіту», «Про вищу освіту».

2. Підготовка і обговорення рефератів на теми: «Розвиток освіти в Україні в контексті глобалізації», «Практичні засади діяльності закладів вищої освіти України в сучасних умовах», «Повноваження та функціонування місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування», «Основні завдання та функції Департаменту вищої освіти», «Головні завдання та права закладу вищої освіти», «Структура закладу вищої освіти», «Статут ЗВО», «Колективний трудовий договір», «Акредитація закладів вищої освіти», «Законодавче і нормативно-правове забезпечення вищої та післядипломної освіти в Україні».

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп’ютерних інформаційних технологій (Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль, який здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого контролю знань здобувачів освіти під час перевірки активності під час аудиторних занять, теоретичних завдань, практичних занять, тестування, творчих завдань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточний контроль та самостійна робота, Індивідуальне науково-дослідне завдання					Іспит	Всього
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	30	100
15	15	10	20	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Визначити перелік необхідних ресурсів для організації освітнього процесу у ЗВО.
2. Охарактеризувати ступені вищої освіти.
3. Дати визначення поняття «учасники освітнього процесу».
4. Охарактеризувати сутність практичної підготовки студентів у ЗВО.
5. Обґрунтувати процес здійснення моніторингу розвитку ЗВО.
6. Дати визначення поняттю «органи студентського самоврядування у сфері вищої освіти».
7. Обґрунтувати сутність та значення вищої освіти в Україні.
8. Визначити принципи розвитку вищої освіти.
9. Охарактеризувати незалежність здобуття вищої освіти від політичних партій та громадських організацій.
10. Визначити складові успішної інтеграції системи вищої освіти України у Європейській освітній простір.
11. Охарактеризувати прогресивні традиції національної вищої школи.
12. Пояснити значення наступності процесу здобуття вищої освіти.
13. Передумови прийняття Закону «Про вищу освіту».
14. Охарактеризувати позиціонування фахівця у суспільному поділі праці.
15. Пояснити значення автономії закладу вищої освіти у процесі його розвитку.
16. Обґрунтувати складові успішної академічної мобільності.
17. Визначити основні чинники академічної свободи студентів вищої школи.
18. Дати визначення поняття «вища освіта в Україні».
19. Обґрунтувати основні засади відкритості формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою.
20. Охарактеризувати структуру освіти в Україні.
21. Проаналізувати нормативно-правову базу організації навчального процесу
22. Пояснити сутність ЄКТС.
23. Охарактеризувати мотиваційні засади здобувачів вищої освіти.
24. Обґрунтувати поняття «національна рамка кваліфікації».
25. Розкрити особливості форм навчання у закладах вищої освіти.
26. Обґрунтувати тенденції розвитку вищої освіти в Україні

27. Охарактеризувати вплив глобалізаційних процесів на розвиток освіти.
28. Дати визначення поняттю «стандарт вищої освіти»
29. Обґрунтувати систему державного управління освітньої діяльності закладів вищої освіти.
30. Визначити основні компетентності випускника ЗВО.
31. Назвати форми атестації здобувачів вищої освіти.
32. Обґрунтувати систему стандартів вищої освіти.
33. Назвати фахові компетентності викладача ЗВО.
34. Пояснити значення поняття «освітня діяльність у ЗВО»
35. Охарактеризувати нормативно-правові акти, що регламентують організацію навчального процесу у вищій школі України.
36. Проаналізувати відмінність складових змісту освіти: нормативної та вибіркової.
37. Дати визначення поняття «результати навчання».
38. Обґрунтувати права ЗВО, що визначають його автономію.
39. Проаналізувати основні види діяльності викладача ЗВО.
40. Дати визначення поняття «спеціалізація».
41. Обґрунтувати діяльність ВРУ та КМУ у формуванні державної політики вищої освіти.
42. Визначити особливості навчальної роботи викладачів закладів вищої освіти.
43. Пояснити сутність поняття «компетентність випускника ЗВО»
44. Обґрунтувати можливості міжнародної діяльності навчальних закладів вищої освіти.
45. Охарактеризувати шляхи фінансування ЗВО.
46. Дати визначення поняття «спеціальність».
47. Обґрунтувати основні чинники підвищення якості вищої освіти.
48. Визначити складники сприяння державно-приватного партнерства у вищій освіті.
49. Пояснити значення поняття «освітня програма».
50. Визначити особливості ступеневості вищої освіти в Україні.
51. Охарактеризувати сутність державної підтримки підготовки фахівців з числа осіб з особливими потребами.
52. Дати визначення поняття «галузь знань».
53. Визначити порядок проведення державної атестації.
54. Охарактеризувати права громадян України на здобуття вищої освіти за другою спеціальністю.
55. Визначити рівні підготовки фахівців з вищою освітою.
56. Обґрунтувати процес здійснення підготовки докторів філософії освіти.
57. Охарактеризувати сутність освітньо-наукової програми.
58. Дати роз'яснення щодо поняття «якість вищої освіти».
59. Назвати складові системи вищої освіти.
60. Визначити принципи забезпечення якості вищої освіти.
61. Охарактеризувати ступеневість вищої освіти.
62. Визначити органи, що здійснюють управління у сфері вищої освіти.
63. Охарактеризувати сутність набуття найвищих компетентностей для здобуття наукового ступеня доктор наук.
64. Дати визначення поняття «галузь знань».
65. Визначити перелік необхідних ресурсів для організації освітнього процесу у ЗВО.
66. Охарактеризувати ступені вищої освіти.
67. Дати визначення поняття «учасники освітнього процесу».
68. Охарактеризувати сутність практичної підготовки осіб які навчаються у ЗВО.

69. Обґрунтувати процес здійснення моніторингу розвитку ЗВО.
70. Дати визначення поняттю «органи громадського самоврядування у сфері вищої освіти»
71. Охарактеризувати зміст навчального плану у ЗВО.
72. Визначити шляхи формування державної політики у сфері вищої освіти.
73. Дати визначення поняття «заклад вищої освіти».
74. Обґрунтувати право безоплатного здобуття вищої освіти у ЗВО.
75. Охарактеризувати організаційно-педагогічні умови здобуття вищої освіти.
76. Охарактеризувати значення розвитку індивідуального самопізнання у процесі здобуття вищої освіти.
77. Пояснити поняття «особистість – найвища цінність суспільства».
78. Обґрунтувати сутність нормативного та вибіркового компонентів змісту освіти у ЗВО.
79. Визначити основні вимоги до змісту освіти у вищій школі.
80. Пояснити поняття «гуманізація вищої освіти»
81. Охарактеризувати процес ліцензування закладів вищої освіти.
82. Пояснити порядок присвоєння вченого звання професора і доцента в Україні.
83. Дати визначення поняття «державні освітні стандарти у вищій школі»
84. Обґрунтувати складові чинники системи освіти в Україні
85. Охарактеризувати заклади вищої освіти, які діють в Україні.
86. Назвати освітні рівні у системі вищої освіти.
87. Визначити сутність поняття (ECTS) Європейської кредитно-трансферної системи та обґрунтувати мету її впровадження у закладах вищої освіти.
88. Проаналізувати етапи і особливості атестації закладів вищої освіти, вказати на її періодичність.
89. Розкрити алгоритми наукових робіт студентів.
90. Обґрунтувати сутність післядипломної освіти в Україні.
91. Охарактеризувати основні ознаки Болонського процесу.
92. Дати визначення поняття «магістр».
93. Обґрунтувати систему нормативних документів сфери вищої освіти.
94. Визначити загальні принципи суспільного поділу праці в Україні.
95. Пояснити поняття «зміст навчання у ЗВО».
96. Обґрунтувати розвиток людиноцентристських тенденцій у процесі надання вищої освіти.
97. Охарактеризувати основні принципи розвитку вищої освіти в Україні.
98. Довести необхідність індивідуального плану студента.
99. Значення практичної підготовки у професійній діяльності майбутніх фахівців.
100. Складові чинники ефективного розвитку освіти в Україні.

12. Рекомендована література

Основна література :

1. Болюбаш Я.Я. Болонський процес: подолання стереотипів: Розмова з директором департаменту вищої освіти МОН України/ Я.Я.Болюбашем // Освіта України, 2004. - № 21. – С.4 - 6.
2. Бобров В.Я. Особливості розвитку вищої освіти в період глобалізації/ В.Я. Бобров // Проблеми освіти, 2008. - № 54. – С.8 - 9.
3. Бобров В.Я. Макроекономічне прогнозування системи вищої освіти України – пріоритетний напрям її розвитку. Монографія / В.Я Бобров // - К.: " Ризографіка ", 2007. – 196 с.

4. Борецька І.Я. Особливості рейтингового контролю знань студентів/ І.Я. Борецька // Освіта технікуми, коледжі, 2009. - № 1. С. 5 - 6.
5. Бужикова Р. П. Нові пріоритети розвитку сучасної освіти/ Р. П. Бужикова // Вища освіта України, 2006. - №4. – С.2.
6. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / Кремень В.Г., Ніколаєнко С.М., Степко М.Ф та ін. - К.: "Знання", 2005. – 235с.
7. Вища школа України і Болонський процес. Бібліографічний покажчик./ К.: Вид-во Європейського університету, 2006. – 56с.
10. Дмитриченко М.Ф. Вища освіта і Болонський процес / Дмитриченко М.Ф// – К.: "Кондор", 2008. – 86с.
11. Євтушевський В.А. Управління інноваційним розвитком у ВНЗ України/ В.А. Євтушевський // Проблеми освіти, 2008. - № 54. – С.1-2.
12. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління: Курс лекцій. /Г.В. Єльнікова// – К.:ЦППО АПН України, 2002. – 133с.
13. Енциклопедія освіти (Авшенюк Н.М., Биков В.Ю., Даниленко Л.І., Олійник В.В та ін.). – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 683с.
14. Забезпечення якості вищої освіти – важлива умова інноваційного розвитку: матеріали до доповіді Міністра освіти і науки України С.М.Ніколаєнка до підсумкової колегії Міністерства освіти і науки. – Харків, 2007.
15. Закон України «Про вищу освіту» / Освіта України, 2002. - № 17. – С.2-5.
16. Коваленко О.К. Чого і як треба навчати в сучасному світі гострої конкуренції: Болонський процес / О.К. Коваленко//Освіта України, 2008. - № 20. – С.11-12.
17. Корольов Б.І. Болонський процес: Вища школа України / Корольов Б.І. - К.: "Кондор", 2008. – 98с.
18. Корсак К.В. Вища освіта і Болонський процес / К.В. Корсак// - К.: "Кондор", 2008. – 112 с.
19. Кремень В.Г. Болонський процес в Україні / В.Г. Кремень// - К.: "Кондор", 2008. – 126с.
20. Кремень В.Г. Вища освіта України і Болонський процес / В.Г. Кремень // - К.: "Кондор", 2008. – 118с.
21. Кудіна В.В. Педагогіка. Кредитно - модульна організація вивчення курсу / В.В. Кудіна // - К.: ТОВ "ЦУЛ", 2007. – 225с.
22. Кучер В.О. Індивідуалізація навчання. / В.О. Кучер // Освіта технікуми, коледжі, 2009. - №1. – с.11.
23. Лікарчук І.Л. Зовнішнє незалежне оцінювання. Інформаційні матеріали / І.Л. Лікарчук // - К.: "Інститут сучасного підручника", 2007. – 185с.
24. Микитюк П.П. Інноваційна діяльність /П.П. Микитюк // - К.: "ЦУЛ", 2009, – 165с.
25. Муц М.М. Упровадження кредитно-модульної системи навчання / М.М. Муц //Освіта технікуми, коледжі, 2009. - № 1. – С.2 - 3.
26. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. - К.: ДП ІВЦ Держкомстату України, 2006.
27. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті. - К.: Шкільний світ, 2001.
28. Ніколаєнко С.М. Освіта в інноваційному поступі суспільства. Монографія / С.М. Ніколаєнко// - К.: "Знання", 2006. – 165с.
29. Ніколаєнко С.М. Управління якістю вищої освіти: теорія, аналіз і тенденції розвитку. Монографія / С.М. Ніколаєнко// - К.: Київський національний торг.-економ. Університет, 2007. – 124с.
30. Ніколаєнко С.М. Про законодавче забезпечення діяльності вищих навчальних закладів I та II рівнів акредитації / С.М. Ніколаєнко// Вища школа, 2004. - №1. – С. 6 - 8.

31. Олійник В.В. Концептуальні підходи до формування ціннісної управлінської еліти в освітньому середовищі / В.В. Олійник// Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, соціологія. – Харків: НТУ ХПІ, 2008. - №2. – С. 45 - 51.
32. Панов М.І. Вища освіта: Нормативно-правові акти про організацію освіти у ВНЗ / М.І. Панов //К.: " Кондор", 2008. – 312с.
33. Парламентські слухання окреслення стану і перспективи розвитку вищої освіти України // Освіта України, 2006. - № 40. – С.12 - 14.
34. Пашенко О.В. Особливості структури і змісту методичного забезпечення навчального процесу при впровадженні кредитно-модульної системи. / Ольга Пашенко, Лариса Сергєєва, Алевтина Молчанова // Післядипломна освіта в Україні, 2006. - №1. – С. 12 - 14.
35. Петренко В.Л. Стандарти вищої освіти у контексті Болонського процесу: історія сучасний стан перспективи. / В.Л.Петренко// Проблеми освіти, 2006. - №4. – С.5 - 7.
36. Підготовка керівника навчального закладу до управлінської діяльності в ринкових умовах: навч. пос. / за ред. Л. Чміля, В.Маслова, Г.Дмитренко, Г.Єльнікової, Г.Федорова. К.: Логос, 2006. – 128с.
37. Пінчук Є.А. Тенденції розвитку вищої освіти в світі та Європі в предболонський період. / Є.А. Пінчук// Проблеми освіти, 2008. - № 55. – С. 3-4.
38. Поберезька Г.Г. Болонський процес як засіб об'єднання та осучаснення європейської вищої освіти / Г.Г. Поберезька//Нові технології навчання: Науково-методичний збірник - К.: НМЦ ВО, 2006. – с. 36
39. Похресник А.К. Тиск нових суспільних вимог на вищу освіту: її структура і підготовка кадрів 21 століття. / А.К. Похресник// Проблеми освіти, 2008. - № 54. – С.11-12.
40. Розвиток системи освіти в Україні та країнах світу: Навч. – метод. комплекс / За ред. В.В.Олійника. – К.: Міленіум, 2005. – 283 с.
41. Ржевська А.В. Сучасні проблеми реалізації програми європейської студентської мобільності LLL/ERASMUS. / А.В. Ржевська//Нові технології навчання, 2006. - № 53. – С.7-9.
- 42.Тимошко Г. М. Організаційна культура як чинник ефективної взаємодії викладача і студента в організації навчального процесу у ВНЗ/ Г. М. Тимошко //Педагогіка і психологія професійної освіти : науково-методичний журнал. – 2015. - № 1-2. –С. 80-93.
- 43.Тимошко Г. М. Роль лідерських якостей у процесі формування і розвитку організаційної культури керівника ЗНЗ / Г.М. Тимошко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету - Чернігівський НПУ ім.Т.Г.Шевченка, 2012. - Вип. 104. – Т. 2.– С. 148- 153.
- 44.Тимошко Г. М. Фахова підготовка / Г.М. Тимошко // Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка ; [упор.: Н. Г. Протасова, Ю. О. Молчанова, Т. В. Куренна; ред.. рада.: В. Г. Кремень, Ю. В. Ковбасюк, Н. Г. Протасова та ін.] ; Нац. Акад.. пед.. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К. : Основа, 2014. — С. 442-443.
- 45.Тимошко Г. М. Форма навчання / Г.М. Тимошко // Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка ; [упор.: Н. Г. Протасова, Ю. О. Молчанова, Т. В. Куренна; ред.. рада.: В. Г. Кремень, Ю. В. Ковбасюк, Н. Г. Протасова та ін.] ; Нац. Акад.. пед.. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К. : Основа, 2014. — С. 445
- 46.Тимошко Г.М. Управління формуванням професійного здоров'я педагогів / Г.М.Тимошко //Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2015. – Вип. 83. част. 2 – 224 с С.102-107.

47. Україна. Міністерство освіти і науки. Про проведення педагогічного експерименту з кредитно - модульної системи організації навчального процесу: Наказ №48 від 23.01.04 // Освіта, 2004. - №38. – С. 2-3.

48. Фініков Т.В. Вища освіта України: забезпечення та контроль якості /Т.В. Фініков// К.: " Кондор", 2008. – 246 с.

49. Фонтейн. П. Європа у 12 кроках /П.Фонтейн// К.: " Віва-Прінт", 2008. – 48с.

50. Цехмістова Г.С. Підготовка працівників сфери туризму на шляху Європейської інтеграції. / Г.С. Цехмістова// Нові технології навчання, 2008. - № 52. – С.11-1

51. Янковой В.С.Болонский процесс: путем европейской интеграции / В.С. Янковой // [Електронний ресурс] <http://www.zerkalo.nedeli.com/je/show/465/>

Рекомендована література до навчальної дисципліни:

1. Алексеєнко Т. А. Управління якістю підготовки фахівців в університеті в контексті Болонського процесу / Т. А. Алексеєнко // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. праць. – К., 2004. – Вип. 1. – С. 7-18.

2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Історія. Проблеми / А.М. Алексюк// – К. : Либідь, 1998. – 558 с.

3. Педагогіка вищої школи : підручник / В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І. С. Волощук [та ін.] ; за ред. В. Г. Кременя ; АПН України, Інститут вищої освіти. – К. : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.

4. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи / Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 271 с.

5. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посібн. для викл., аспір., студ. магістр. / Л. В. Артемова// – К. : Кондор, 2008. – 272 с.

6. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / І. О. Бартенева, І. М. Михайлова, І. М. Бужина [та ін.] ; Південноукраїнський держ. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського. – Одеса : ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, 2002. – 344 с.

7. Бондар В. І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів / В. І. Бондар. – К. : Вересень, 1996. – 129 с.

8. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посібник / за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2004. – 384 с.

10. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістрантів / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

11. Гончаренко С. У. Методика як наука /С.У. Гончаренко//–К.: Хмельницький, 2000. – 30 с.

12. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності : навч. посібник / О. І. Гура. – К., 2005. – 224 с.

13. Дидактичні системи у вищій освіті : навч. посіб. / авт.-упоряд. В. В. Бойченко. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. – 121 с.

14. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав. – 2004. – 334 с.

15. Кудіна В. В. Педагогіка вищої школи : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / В. В. Кудіна, М. І. Соловей, Є. С. Спіцин. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К. : Ленвіт, 2007. – 194 с.

16. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / А. І. Кузьмінський// – К. : Знання, 2005. – 486 с.

17. Лекції з педагогіки вищої школи / за ред. В. І. Лозової. – Х. : ОВС, 2006. – 496 с.

18. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи: теорія виховання : навч. посіб. / А. А. Марушкевич ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : ВПЦ "Київський ун-т", 2006. – 60 с.

19. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / В. М. Нагаєв// – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
20. Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ столітті // Освіта України. – 2001. – № 1. – С. 22-25.
21. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи / В. Л. Ортинський// – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 470 с.
22. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова [та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 495 с.
23. Педагогіка вищої школи / за ред. В. Г. Кременя// – К. : Педагогічна думка, 2009. – 255 с.
24. Педагогическое наследие / Я. А. Коменский, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо, И. Г. Песталоцци ; сост.: В. М. Кларин, А. Н. Джурицкий. – М. : Педагогика, 1988.
25. Педагогіка вищої школи : словник-довідник / Гуманитарний ун-т "Запорізький ін-т держ. та муніципального управління" ; укл. О.О. Фунтікова. – Запоріжжя : ГУ ЗІДМУ, 2007. – 404 с.
26. Руснак І. С. Педагогіка і психологія вищої школи : навч.- метод. посібн. / І. С. Руснак, М. Г. Іванчук ; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – 2-ге вид., доп. – Чернівці : Букрек, 2009. – 176 с.
27. Слєпань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З. І. Слєпань// – К. : НПУ, 2000. – 210 с.
28. Фіцула М. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / М. Фіцула // 2-ге вид., доп. – К. : Академвидав, 2010. – 456 с.

Інформаційні ресурси

Верховна Рада України	http://zakon4.rada.gov.ua/
Міністерство освіти і науки України	http://mon.gov.ua/
Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського	www.nbuv.gov.ua
Онлайн енциклопедія «Британіка»	www.britannica.com
Україномовна версія он-лайн енциклопедія «Вікіпедія»	www.uk.wikipedia.org
Електронна бібліотека	http://pidruchniki.com/19930625/pedagogika/tehnologiyi_metodi_navchannya_suchasniy_vischiy_shkoli
Електронна бібліотека	http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2005/42-29-5.pdf
Національний Темпус-офіс в Україні	http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html